

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького

Факультет післядипломної освіти

Кафедра ендокринології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи, член-кореспондент
НАМН України,
проф. М.Р.Гжегоцький

«___» _____ 20__ р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

циклу тематичного удосконалення

«ЕНДОКРИННА ПАТОЛОГІЯ І ВАГІТНІСТЬ»

Кількість навчальних годин: лекції - 12, семінарські заняття - 18,
практичні заняття – 30, самостійна робота – 10
додаткові програми – 8. **Разом - 78 годин**
Кредити ECTS – 2,6

Робоча навчальна програма
обговорена на методичному
засіданні кафедри

Протокол № 1
від 1 вересня 2021 р.

Завідувачка кафедри, професор
_____ А.М. Урбанович

Затверджено на методичній комісії
факультету післядипломної освіти

Протокол № 3
від 7 жовтня 2021р.

Голова методичної комісії ФПДО доц.
_____ О.Є.Січкоріз

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою даного циклу тематичного вдосконалення для лікарів-ендокринологів є поглиблення та вдосконалення професійних навичок, знань та умінь, необхідних для надання висококваліфікованої допомоги, відповідно до вимог кваліфікаційних характеристик лікаря. Зміст програми охоплює ключові питання теоретичних знань, умінь і практичних навиків, необхідних лікарям ендокринологам та гінекологам для самостійної роботи з надання кваліфікованої допомоги вагітним. Метою циклу тематичного вдосконалення «**Ендокринна патологія та вагітність**» для лікарів інших спеціальностей (акушер-гінекологів) є ознайомлення з теоретичними та прикладними аспектами найпоширеніших ендокринних захворювань, засвоєння сучасних принципів їх діагностики та тактику ведення вагітних жінок з наявною ендокринною патологією.

Для виконання цієї програми в процесі навчання передбачено такі види занять: лекції, практичні заняття, семінари. Під час навчання лікарі відповідно до навчального плану підвищують рівень теоретичної підготовки та оволодіння практичними навичками. Теоретична підготовка передбачає обов'язкове відвідування лекцій, активну участь у семінарських заняттях, наукових і клінічних конференціях кафедри ендокринології ЛНМУ та Львівського обласного клінічного ендокринологічного центру. На практичних заняттях лікарі під керівництвом викладача вдосконалюють практичні навички з ендокринології та суміжних дисциплін. Окремі теми рекомендовані курсантам для самостійного вивчення.

Для виявлення рівня знань і навиків курсантів передбачені базовий та заключний контроль із застосуванням комп'ютерних тестів. У разі успішної здачі іспиту лікарям видають свідоцтво встановленого зразка.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Захворювання гіпоталамо-гіпофізарної системи та вагітність – діагностичні та терапевтичні труднощі.	2
2.	Актуальні питання сучасної діабетології. Гестаційний діабет: патогенез, діагностика, лікування.	2
3.	Прегравідарна підготовка та вагітність за цукрового діабету 1 та 2 типів.	2
4.	Вагітність та тиреоїдна патологія: від прегравідарної підготовки до пологів.	2
5.	Вагітність та захворювання надниркових залоз: особливості спостереження та лікування.	2
6.	Прегравідарна підготовка та принципи корекції ендокринних порушень у жінок із синдром полікістозних яєчників.	2
	Всього	12

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Вагітність та акромегалія: прегравідарна підготовка і принципи корекції гормональних порушень.	2
2.	Вагітність та гіперпролактинемія: прегравідарна підготовка та корекція гормональних порушень.	2
3.	Вагітність та хвороба Іценка-Кушінга: принципи корекції гормональних порушень.	2
4.	Вагітність за нецукрового діабету. Принципи корекції гормональних порушень при даній патології	2
6.	Вагітність за цукрового діабету 1 типу Особливості клінічного перебігу та лікування.	2
8.	Вагітність за цукрового діабету 2 типу Особливості клінічного перебігу та лікування.	2
9.	Гестаційний цукровий діабет: клініко-діагностичні критерії та лікарська тактика.	2
8.	Вагітність та йододефіцитні захворювання. Принципи корекції гормональних порушень.	2
9.	Вагітність і синдром тиреотоксикозу: принципи корекції гормональних порушень.	2
10.	Вагітність та гіпотиреоз: принципи корекції гормональних порушень.	2
11.	Принципи корекції гормональних порушень у вагітної при тиреоїдитах.	2
12.	Вагітність та патологічний гіперкортицизм. Принципи корекції гормональних порушень.	2
13.	Вагітність при хронічній недостатності кори надниркових залоз. Принципи корекції гормональних порушень.	2

14.	СПКЯ, клінічні форми, діагностика. Принципи корекції гормональних порушень при даній патології.	2
15.	Вроджена дисфункція кори наднирників. Принципи корекції гормональних порушень при даній патології.	2
Всього:		30

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Ендокринні аспекти оваріо-ментструального циклу.	2
2.	Пухлини гіпофізу: сучасна класифікація, загальні підходи до діагностики та лікування. Супровід ендокринолога від планування вагітності до пологів.	2
3.	Синдром Шихана у породіллі: патогенез, клініка, диференціальна діагностика, принципи лікування.	2
4.	Діабетична кетоацидотична кома: патогенез, діагностика, диференціальна діагностика, тактика лікування і профілактики у вагітних. .	2
5.	Гіперосмолярна та лактацидемична коми: патогенез, клініка, диференціальна діагностика, принципи лікування у вагітних.	2
6.	Синдром гіпоглікемії: класифікація, етіологія, клінічні форми, диференціальна діагностика, тактика лікування у вагітних.	2
7.	Невідкладні стани, спричинені захворюваннями щитоподібної залози на фоні вагітності: тактика ведення.	2
8.	Невідкладні стани при порушеннях гомеостазу кальцію та гострій недостатності надниркових залоз на фоні вагітності: тактика ведення.	2
9.	Клініко-діагностичні критерії та особливості лікувальної тактики при артеріальних гіпертензіях ендокринного генезу у вагітних.	2
10.	Ендокринні аспекти патології статевих залоз у дівчаток. Класифікація, діагностика, методи корекція	2
Всього:		20

ТЕМИ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Анатомо-фізіологічні особливості формування внутрішніх статевих органів у дівчат.	2
2.	Ендокринні аспекти встановлення та функціонування оваріо-менструального циклу. Поняття овуляція та ановуляція.	2
3.	Гормони плаценти. Фізіологічні впливи на організм жінки у різні періоди вагітності.	2
4.	Диференційна діагностика первинного та вторинного гіпогонадізму.	2

5.	Синдром Шерешевського-Тернера. Клініка, діагностика, гормональна корекція.	2
	Всього:	10

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аметов А.С. Избранные лекции по эндокринологии. – М.: МИА, 2009. – 496 с.
2. Балаболкин М.И., Клебанова Е.М., Креминская В.М. Дифференциальная диагностика и лечение эндокринных заболеваний: руководство. – М.: Медицина, 2008. – 632 с.
3. Гарднер Д., Шобек Д. Базисная и клиническая эндокринология. Книга 2 / пер. с англ. – М.: Бином, 2011. – 696 с.
4. Генделека Г.Ф. Введение в превентивную диабетологию: руководство для врачей. – Одесса: ВМВ, 2008. – 286 с.
5. Дедов И.И., Мельниченко Г.А., Фадеев В.В. Эндокринология: учебник для вузов. – Изд. 2-е, перераб. и дополн. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2007. – 432 с.
6. Довідник лікаря-ендокринолога / за ред. М.Д.Тронька. – Вид. 3-є, переробл. і доповн. – К.: Здоров'я України, 2010. – 480 с.
7. Ендокринологія: Підручник / за ред. А.С.Єфімова. – К.: Вища шк., 2004. – 494 с.
8. 100 избранных лекций по эндокринологии / под ред. Ю.И. Караченцева, А.В. Казакова, Н.А. Кравчун, И.М. Ильиной. – Х., 2009. – 948 с.
9. Невідкладні стани в ендокринології: навчальний посібник / О.О. Сергієнко, Р.Д. Макар, О.В. Сафонова та ін.; за ред. О.О. Сергієнка. – [2-е вид., перероблене та доповнене]. – Львів, 2010. – 93 с.
10. Невідкладні стани в ендокринології: навч.-метод. посіб. / М.В. Власенко, А.В. Паламарчук, В.С. Вернигородський та ін. – К.: РВХ «ФЕРЗЬ», 2010 – 104 с.
11. Паньків В.І. Практична тиреоїдологія. – Донецьк: Видавець Заславський О.Ю., 2011. – 224 с.
12. Рациональная фармакотерапия заболеваний эндокринной системы и нарушений обмена веществ: Руководство для практикующих врачей / под ред. И.И. Дедова, Г.А. Мельниченко. – М.: Литтерра, 2006. – 1080 с.
13. Сімейна медицина: Енциклопедія: У 5 т. Т.1. Внутрішні хвороби: у 2 кн. Кн.1. Хвороби органів кровообігу. Ревматичні хвороби. Хвороби органів дихання. Хвороби ендокринної системи / за ред. В.Г.Передерія, Є.Х.Заремби. – К.: Здоров'я, 2005. – 768 с.

РЕЦЕНЗІЯ

на робочу навчальну програму циклу тематичного вдосконалення

«ЕНДОКРИННА ПАТОЛОГІЯ ТА ВАГІТНІСТЬ»

Реалізація окремого циклу тематичного вдосконалення «Ендокринна патологія та вагітність та» обґрунтована актуальністю даної проблеми у клінічній практиці ендокринологів, гінекологів, враховуючи поширеність ендокринної патології серед жінок, труднощі діагностики та корекції гормональних порушень при вагітності.

У запропонованій програмі всесторонньо і на високому професійному рівні висвітлені найактуальніші питання стосовно етіології, патогенезу, клінічного перебігу, діагностики, принципів лікування основних нозологій ендокринної системи вагітних. Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навиків, необхідних, як і лікарю-ендокринологу, так і лікарям суміжних спеціальностей для самостійної роботи з надання висококваліфікованої допомоги хворим із ендокринної патологією. Наприкінці програми подана сучасна навчально-методична та наукова література з цього важливого розділу клінічної ендокринології.

Рецензована програма може бути рекомендована для впровадження в навчальний процес на кафедрі ендокринології для слухачів факультету післядипломної освіти.

Завідувач кафедри акушерства
та гінекології та перинатології ФПДО
ЛНМУ ім. Данила Галицького,
доктор мед. наук, професор

Пирогова В.І.

РЕЦЕНЗІЯ

на робочу навчальну програму циклу тематичного вдосконалення

«ЕНДОКРИННА ПАТОЛОГІЯ ТА ВАГІТНІСТЬ»

Реалізація окремого циклу тематичного вдосконалення «Ендокринна патологія та вагітність» цілком відображає актуальність проблеми, враховуючи поширеність ендокринної патології, труднощі її раннього розпізнавання та диференціальної діагностики, а також корекції гормональних порушень у вагітних.

У запропонованій програмі всебічно і на сучасному рівні висвітлені найактуальніші питання стосовно етіології, патогенезу, клінічного перебігу, діагностики, принципів лікування основних ендокринних захворювань у вагітних, зокрема патології гіпоталамо-гіпофізарної системи, цукрового діабету, патології щитоподібної залози та наднирникових залоз, порушення функціонування гонад та статевого розвитку. Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навиків, необхідних лікарю-ендокринологу та лікарям суміжних спеціальностей для самостійної роботи з надання висококваліфікованої допомоги хворим із ендокринною патологією. Наприкінці програми подана сучасна навчально-методична та наукова література з цього важливого розділу клінічної ендокринології.

Рецензована програма може бути рекомендована для впровадження в навчальний процес на кафедрі ендокринології для слухачів факультету післядипломної освіти.

Завідувач кафедри акушерства та гінекології

ЛНМУ ім. Данила Галицького, проф.,

Маркін Л.Б.